

Czy banki przyszłości będą jedynie źródłem kapitału?

Trendy w regulacji usług płatniczych

W obszarze usług płatniczych można zaobserwować kilka nowych tendencji. Należą do nich stopniowe zmniejszenie roli banków w zakresie oferowania rozliczeń pieniężnych, rozdzielanie funkcji oferowania „źródła pieniądza” od oferowania płatności przy użyciu tego pieniądza, jak również powstanie nowego rodzaju zjawiska prawno-ekonomiczno-technicznego, jakim są waluty wirtualne. Konsekwencją jest znaczny rozwój podmiotów funkcjonujących na rynku płatności i oferowanych przez nich metod płatności, co może w przyszłości znacznie ograniczyć tradycyjne usługi banków. Celem niniejszego artykułu jest omówienie tych trendów w odniesieniu do obowiązujących regulacji.

MICHAŁ GRABOWSKI

Rozliczenia pieniężne i „źródła pieniądza”

Jedną z podstawowych funkcji pieniądza jest umożliwienie przeprowadzenia rozliczenia pieniężnego, co w efekcie powoduje umorzenie zobowiązania. Samo pojęcie rozliczenia pieniężnego jest używane głównie w naukach ekonomicznych i odbywać się może za pośrednictwem wyspecjalizowanych podmiotów, jak również bez tego pośrednictwa¹. Rozliczenia pieniężne tradycyjnie są dzielone na rozliczenia gotówkowe i rozliczenia bezgotówkowe. Do rozliczeń gotówkowych zaliczyć można płatność przy użyciu banknotów i monet, wpłaty i wypłaty gotówkowe czy też przekazy pieniężne. Do rozliczeń bezgotówkowych, jak to statuuje art. 63 ust. 2 prawa bankowego, należą „w szczególności” polecenie przelewu, polecenie zapłaty, czek rozrachunkowy oraz karta płatnicza².

Moc umarzania zobowiązań może mieć charakter publicznoprawny, a więc przymusowy, bądź też wynikać z prywatnoprawnych porozumień. Charakter

¹ Por. R.W. Kaszubski, A. Tupaj-Cholewa, *Prawo bankowe*, Warszawa 2010, s. 79.

² Do rozliczeń pieniężnych bywają zaliczane także inne instytucje prawne, takie jak weksel, factoring, forfaiting, rozliczenie planowe, akredytywa dokumentowa i finansowa, bankowe inkaso dokumentowe i finansowe czy też okresowe kompensacyjne rozliczenie saldami (por. J. Górka, *Konkurencyjność form pieniądza i instrumentów płatniczych*, Warszawa 2009, s. 55 i n.).